

Gurka-Balla Ilona

A Kolozsvári Egyetemi Könyvtár aktuális problémái és fejlesztési szándékai*

Egyetemi könyvtár az információs társadalomban

A magyar könyvtárügy nagyjai indították útjára a Kolozsvári Egyetemi Könyvtárat 1872-ben. Új épülete (1909) a maga korában világszínvonalat képviselt. A könyvtár állományával, mai szolgáltatásaival és fejlesztési terveivel méltó kíván maradni múltjához.

A Babeş-Bolyai Tudományegyetemen (BBTE) a Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár Erdély legnagyobb tudományos, enciklopédikus arculatú könyvtára. Különgyűjteményei és köteles példányai muzeális jellegét bővítik. A könyvtárat 1872-ben létesítették, egy időben az egyetemmel. Az Erdélyi Múzeum Egyesület saját gyűjteményét – tulajdonjoga fenntartásával – az egyetem használatára bocsátotta. Ez tette lehetővé, hogy az egyetemi könyvtár tényleges működését 45 000 kötet könyvvel és folyóirattal kezdhette meg.

Érdekes könyvtárigazgatók

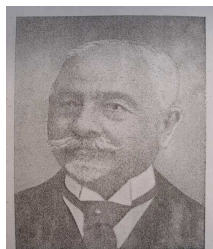
Három könyvtárigazgató – Szabó Károly, Ferenczi Zoltán és Erdélyi Pál – tevékenysége adott a könyvtárnak tudományos alapvetést, és vívott ki számos nemzetközi elismerést. Nekik köszönhető az a szellemi örökség, amely lehetővé tette, hogy fennállásának 120 éve alatt az intézmény mindig a legújabb, leghaladóbb eszmék, elvek képviselője kívánt és tudott lenni.

Szabó Károly (1824–1890) a könyvtár első igazgatója (1859-től az Erdélyi Múzeum Egyesület választott főkönyvtárosa) már működése elején hozzáfogott a régi magyar könyvek kiválogatásához, rendszerezéséhez, katalogizálásához. Ő

szervezte meg két év alatt a könyvtár már meglévő anyagának a költöztetését a Bethlen-házból az ideiglenesen kiszemelt épületbe, amely a mai egyetem helyén álló kétemeletes ódon, és részben rozoga, egykori jezsuita kollégium volt. Az Egyetemi Könyvtár addig csak raktározott gyűjteményeit (a Benigni-hagyatékot 6839 kötettel,¹ a régi jogakadémia 1639 kötetét, az orvos-sebészeti intézet

könyvtárát és a főkormánysszék levéltárának 3085 kötetes könyvajándékát) is itt helyezték el. *Michael Denis* rendszere alapján gyakorlati és esztétikai szempontok érvényesítésével 1875 tavaszára felállították az állományt, s a múzeumi mellett az egyetemi katalógus is elkészült. A múzeumi részben a nagyság szerinti elrendezést követték, az egyetemen pedig szakrendi felállítást választottak. Három helyiségben külön helyezték el a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi, a jogi és az orvos-, illetve a természettudományi szakba tartozó műveket. Ebben a keretben fejlődött és maradt meg a könyvtár 1908-ig, az új épületbe való átköltözéséig. Szabó Károly évtizedes (1859–1890) múzeumőri és hűszesztenős egyetemi könyvtárigazgatói működése határozta meg az egyesített könyvtár további fejlődését.² Az akkori könyvtári technikának megfelelő múzeumi rendszerű katalógusokat állított össze, és megkezdte az egyetemi rész szakkatalógusának a megszervezését. (Ezt a katalógust továbbfejlesztett formájában ma is használni lehet a könyvtár referenzstermében.)

Szabó halála után *Finály Henrik* volt a helyettes igazgató, majd 1896-ban **Ferenczi Zoltánt** (1857–1927) nevezték ki a könyvtár élére; a valóságban már 1891-től átvette az egyesített könyvtár vezetését. Az ő igazgatósága idejében a könyvtár új székhelyére költözött, az egyetemi épület Színház utcai szárnyának I. emeletére, amelyet (1895. október-november) Ferenczi a maga korának könyvtári technológiájával tett használhatóvá. Az egész

*A 2006. április 25-én Kaposváron megrendezett *Információs társadalom és egyetemi könyvtár* c. konferencián elhangzott előadás alapján.

könyvtári munkafolyamatot átalakította: bevezette az addig nem ismert szerzeménykönyvet, az iktatót, szabályozta a könyvkölcsönzést. Egybeolvasztotta a két könyvtár hat különféle cédulakatalógusát, megkezdte a Kézirattár és a Régi Magyar Könyvtár külön katalógusát, kidolgozta a könyvtár új szervezeti szabályzatát (az elsőt *Gyulai Pál* és *Finály Henrik* készítette el), amelyet 1900. január 26-án hagytak jóvá. Befejeztette, és 500-500 példányban kinyomtatta az Egyetemi Könyvtárnak még *Szabó Károly* életében megkezdett szakkatalógusát. Az addig külön kezelt két könyvtárat egy egységes betűrendes katalógusban egyesítette a használat megkönnyítése érdekében. (A leltári kezelés továbbra is elkülönítve maradt, a cédulakon bélyegzővel jelölték meg a tulajdonjogot.)

Ferenczi Zoltánt 1899-ben kinevezték a Budapesti Tudományegyetem könyvtárának igazgatójává, s az Egyetemi Tanács a könyvtár ideiglenes vezetését **Gyalui Farkas** könyvtárörre³ bízta. Gyalui Farkas 1901-ben magántanári képesítést szerzett

a könyvtártudományokból, s így a bibliográfia először került a tudományos kollégiumok közé, még a budapesti egyetemet is megelőzve. Sőt, egy évtized kemény és megfeszített szorgalmával elkészítette az Egyetemi Könyvtár ötkötetes, 47 768 műről számot adó nyomtatott szakkatalógusát. Folytatását és befejezését a háború akadályozta meg, de e munkájával így is a Kolozsvári Egyetemi Könyvtár alapvető rendezését végezte el.⁴

Erdélyi Pál (1864–1936) 1900-ban vette át a könyvtár igazgatását. Kiváló szervezőerejével és szaktudásával az egyetemi és múzeumi könyvtárat Magyarországon és Erdély legkorszerűbb intézményévé fejlesztette. A könyvtári tevékenység és a belső rend

fejlesztésére törekedett. Átdolgoztatta és három nagy csoportba rendezte a könyvtár állományát:

1. Nyomtatványok (hírlapok, folyóiratok, iskolai értesítők, egyetemi nyomtatványok, színlapok, gyászjelentések, aprónyomtatványok, ponyvák, ősnymtatványok, Régi Magyar Könyvtár, díszművek, térképek).
2. Kéziratok (Kemény-gyűjtemény, országgyűlési irományok, céhiratok).
3. Levéltár (törzsgyűjtemény, családi levéltárak, másolatok, nyomtatott oklevelek, pecsét- és faksimilegyűjtemény).

Ezenkívül bevezette a gyarapodási naplókat, feldolgoztatta, és az egyetemi intézetek és karok között szétosztotta a duplumokat, elkészítette a helyrajzi katalógust, átdolgoztatta a cédulakatalógust, és új tervet készített a szakkatalógus átalakítására. Az ő igazgatása és elképzelése alapján épült meg az Egyetemi Könyvtár épülete, és fogadta be a négyfelé tagolódott, négy egymástól távol eső raktárban elhelyezett állományt.

A könyvtár épülete

A könyvtár igazgatói 1919 után: *Eugen Barbul*, *Ion Muşlea* (1936-tól), 1940-től *Valentiny Antal*, *Monoiki István*, 1945 után *Constantin Negulescu*, *Mihai Triteanu*, és 1990-től *Doru Radosav*.

Korb Flóris és *Giergl Kálmán* építészek nyerték el a megbízatást a könyvtárépület megtervezésére. A bázeli egyetemi könyvtár mintájára készítették el tervüket. Az új könyvtár építése és felszerelési költsége, beleértve a telek árát is, 1 692 007 koronát tett ki. 1909-ben kezdte meg működését az új és korszerűen berendezett könyvtár.⁵

Az épület „cottage-rendszerű”, azaz a különféle rendeltetésű könyvtári helyiségek egybecsoportosulnak, és csak átjárókkal kapcsolódnak egymáshoz. A főtengelyben helyezkedik el a központi épület. Itt van az előcsarnok a ruhatárral, ahonnan a fiókos kartotékszekrényekkel berendezett katalógustermén keresztül a háromhajós bazilikára emlékeztető, 200 helyre tervezett fülkés olvasóhelyekkel is ellátott olvasóterembe lehet belépni. Az előcsarnokban balra a díszes üléstermet (ma az egyetemi tanárok olvasóterme) és az igazgatóság hivatalos helyiségeit, jobbra a tisztviselők dolgozótermeit, bennük a helyrajzi és szakkatalógusokat lehet találni. Ugyanitt a földszinten legyezőformában húzódott egy szárny a folyóirat- és hírlapolvasó részére (ez ma már az első emeletre költözött). Az első emeleten a rögzített székekkel berendezett előadóteremtől jobbra és balra sorakozó helyiségeket a kézirattár, térképtár, díszművek, ősnymtatványok és az 1711-ig megjelent régi magyar könyvek 2755 darabból álló gyűjteményének elhelyezésére jelölték ki.⁶

Ősnymtatványok, régi könyvek, térképek, kéziratok (*Codex Iustinianus* 1475-ből, *Codex Piccolimini*, *Honterus* térképe 1552-ből, kézirat papiruszcscsikon), minikönyvek, és egyéb érdekességek is találhatóak a különgyűjtemények osztályán. A második emeletet egy kiállítási termen és fényképező-

műhelyen kívül teljes egészében az Erdélyi Múzeum levéltára foglalja le. Az egyes termekben egyes helyezkedtek el a törzsgyűjtemény, a címeres levelek, a céhirományok és a családi levéltárak (a *Bánffy*, *Teleki*, *Wesselényi* és más családok anyaga).

A levéltári anyag ma az *Állami Levéltárban* található, a termeket pedig átalakították szabadpolcos olvasótermékké: a társadalomtudományi terem az egyik (itt olvashatók a *Hivatalos Közlöny* sorozatai, a *Lauro Grassi*-állomány és a *Világbank* kiadványai is), a másik szabadpolcos teremben az *Adrian Marino* professzor által adományozott könyvállomány található (itt lehet olvasni a nem kurrens folyóiratokat és hírlapokat is).

A másik szárnyon jelenleg a nemzetközi csere irodája és a könyvtártudományi fakultás tantermei (számítógépes szaklaboratóriummal) található, lent az alagsorban pedig (ahol valamikor a népkönyvtár volt) ma a ruhatár és a szabadpolcos kölcsönzőrészleg működik. A könyvkötészeti műhely is az alagsorban kapott helyet a másik oldalon. Egyrészt az olvasótermekhez, másrészt a könyvtárosi munkaszobákhoz kapcsolódik – mindkettőtől tűzálló vasajtókkal elkülönítve – az üveg válaszpádlókkal kilenc emeletre osztott könyvraktár, amely teljesen tűzálló anyagból épült, vasbeton szerkezettel, és vasból készült könyvállványokkal. Ezt az állványtípust a *Lipmann*-féle és a *Wenker*-féle rendszerek önálló és gyakorlati kombinációjából maga Erdélyi Pál könyvtárigazgató szerkesztette.⁷

A polcokon – szükség szerint változtatható nyolc nagyságrendi csoportban – numerus kurrensben helyezkednek el a könyvek. 1909-ben a polcok 9,25 km hosszúságot tettek ki. A raktárszárny ma is használható, páternoszter működik. Az új épületben az anyag új elrendezést, vele együtt új raktári számozást kapott.

Külön fejlesztési terv szerint a feladatok hosszú sora nyert megoldást: a szak- és kézikönyvtárak felállítása, a különleges gyűjtemények kiválogatása és elrendezése, a kézirat- és levéltár elhelyezése, a térképtár szakszerű kezelése és rendszerezése, a könyvkötő és fényképező műhely megnyitása, a hibák és tévedések megkeresése és kiküszöbölése, a konzerválási munka bővítése, az alapvető bibliográfiai művek és szakkönyvek deziderátalistáinak az összeállítása. Erdélyi Pál házi nyomdát is fel akart állítani, de erre már nem került sor.

Az épületet az idők során jelentősen fejlesztették: 1934-ben három új terem építettek az első emeleten, 1961-ben pedig új raktárral bővült a könyvtár épületegyüttese.

1990 májusától a könyvtár felvette a *Lucian Blaga* nevet, tiszteletet adva ezzel a jeles személyiségnek, aki ebben az intézményben dolgozott (még ha rövid ideig is).

György Lajos,⁹ az erdélyi magyar szellemi élet egyik vezető alakja – sokat foglalkozott az erdélyi könyvtárak helyzetével, tanulmányában részletesen ismertette könyvtárunk történetét is.

Állomány és olvasók

Az egyetemi könyvtári hálózatot egy központi könyvtár, 30 kari könyvtár Kolozsvárott, és 10 főiskolai könyvtár alkotja szerte Erdélyben. Tudományos és enciklopédikus állománya igazodik olvasóinak összetételéhez (egyetemi oktatók, diákok, kutatók). A könyvtár törzsállománya a 2004-es statisztikai adatok szerint 3 398 564 könyv és folyóirat, 1901 audiovizuális dokumentum és 14 091 mikrofilm. A különgyűjteményi állományban 86 ősnymtatvány, 5123 régi magyar, 1213 régi román könyv, s 856 idegen nyelvű, ritkaságszámba menő kiadvány található. Nyilvántartásban szerepel még 5972 kézirat, 804 térkép, értékes bélyeggyűjtemények, képeslapok, metszetek, kották. (Becslések szerint a könyvtár állományának kb. 30%-a magyar nyelvű. Erre vonatkozóan nincs pontos nyilvántartás.)

A jelentős adományozók között megemlítendő *Mikó Imre*, (Erdély „Széchenyje”)¹⁰, *Kemény Sámuel*, *Gherghe Sion*, *Alexandru Lapedatu*, *D. D. Rosca*, *Gaál Gábor*, *Adrian Marino*, *Virgil Vatasianu* és még sokan mások.

A könyvtár kb. 1260 aktívnek nevezhető bel- és külföldi cserekapcsolatot tart fenn különböző egyetemi és nemzeti könyvtárakkal, akadémiákkal, tudományos és kulturális intézményekkel, kiadókkal és nemzetközi szervezetekkel. A legjelentősebb partnerek közé tartoznak a magyarországi egyetemi könyvtárak, s különösen az *Országos Széchényi Könyvtár*.

Az adományokon, vásárláson, cserén és köteles példányokon alapuló éves gyarapodás általában meghaladja az 50 000 egységet. 2005-ben

63 884 bibliográfiai egységgel nőtt a könyvtár állománya:

vásárlás	9 874 kötet
ajándék	43 425 kötet
cseré	2 464 kötet
köteles példány	15 308 kötet

Ebből könyv 54 296 kötet, folyóirat 8552 kötet, egyéb dokumentum 1036 egység (CD-k, audiovizuális dokumentumok stb.). Évente 20 000-nél több nyomtatványt selejteznek.

2005-ben a könyvtárnak 38 478 beiratkozott olvasója volt, ebből 33 399 diák. A diákok megoszlása nemzetiségük szerint: 18 613 román, 2926 magyar, 54 német, és 271 idegen állampolgárságú. Más nemzetiségű, vagy a nemzetiségükről nem nyilatkozó diákok száma 11 535. A beiratkozott 2568 egyetemi oktató közül 1742 román, 395 magyar, 16 német, más nemzetiségű, vagy nemzetiségéről nem nyilatkozó 415. Minden kategóriát figyelembe véve 3516 nyilvántartott magyar olvasója van a könyvtárnak. 2005-ben a látogatók száma 690 091, az olvasott köteteké pedig 1 298 273 volt. A könyvtárnak 60, 2177 helyet magába foglaló olvasóterme van. Ebből 12 olvasóterem (635 ülőhely) a központi épületben található.

Az olvasók számának növekedése szükségessé tette az olvasóterem bővítését. Az igényekhez igazodva az új termék berendezése többnyire szabadpolcos (a referenzterem, a kölcsönzörészleg, a társadalomtudományok terme, a kurrens folyóiratok terme, az Adrian Marino-terem), s a tematikus elrendezés megalapozta a termék jobb funkcionálását.

Tájékoztatás és automatizálás

A tájékoztató szolgáltatás a katalógusteremben és a referenzteremben magyar nyelven is működik, és a tervek szerint a multimédia-teremben is bevezetik. A dokumentációs osztályon kérésre szakbibliográfiát állítanak össze, és irodalomkutatásokat végeznek.

1994-től a könyvtár automatizált könyvtári rendszert alkalmaz. Először a VUBIS holland eredetű könyvtári programot használták, majd 1995-től áttértek az ALEPH-re, amelynek jelenleg a 3. bővített és felújított változata (ALEPH 500) fut.

A könyvtárban készülő adatbázisok a könyvtár honlapján (www.bcuculuj.ro) férhetők hozzá:

- Románia adatbázis;
- Románia történelmi adatbázis;
- Erdély történelmi bibliográfiája;
- román vegyészeti folyóiratok anyagát feldolgozó tematikus bibliográfia;
- a BBTE oktatóinak tudományos munkásságát tartalmazó bibliográfia;
- az irodalomtudományok területét átölelő kritikai referátumok, valamint az irodalomtörténeti és esztétikai referátumok;
- könyvtártudományi bibliográfia;
- a jelentősebb romániai magyar folyóiratokban megjelenő társadalomtudományi tanulmányok bibliográfiája.

Emellett a könyvtár multimédia-termében az olvasók négy ingyenes adatbázisban is kereshetnek:

- PROQUEST: 12 modullal, amelyek szinte minden tudományterületet felölelnek teljes szövegben vagy kivonatos formában.
- SPRINGERLINK, amely a Springer Verlag és a Kluwer Academic Publishers által szolgáltatott online folyóiratokat tartalmazza (1200 teljes szöveggel megjelenített folyóirat).
- JSTOR: antropológiai, ökológiai, közgazdaságtani, szociológiai stb. teljes szövegű tanulmányokat tartalmaz.
- ENSZ-adatbázis.

A multimédia-teremben ENSZ információs központ is működik. A könyvtár 12 teljes szövegű elektronikus folyóiraatra fizet elő. Hozzáférhetőségük a könyvtár olvasói számára ingyenes, akárcsak a változatos tartalmú CD-k olvasása. Az interneten való böngészésért viszont – jutányos áron – fizetni kell.

Jelenleg a könyvtár legnagyobb feladata az *információk* feltárása és visszakereshetővé tétele az ETO és a tárgyszavazás segítségével – ez utóbbi a RAMEAU és a Library of Congress Subject Headings szerint történik. 1999 óta épül az online katalógus, újabban háromnyelvű – magyar, román, angol – keresőfelülettel (webopac – www.bcuculuj.ro). Nehézséget okoz a hagyományos és az online katalógus egyidejű használata. Ennek a problémának a megoldására kezdődött meg a *retrospektív konverzió*.

Az egyre bővülő állomány védelme és archiválása érdekében megkezdődött a digitalizálás az informatikai laboratórium szervezésében. Ugyancsak ez a csapat felügyeli az online katalógus hatékony működését, és az adatbázisok online hozzáférhetőségét.

Az intézménynek 225 munkatársa van, ebből 171 felsőfokú végzettségű, és közülük a legtöbb egy vagy két világnyelv ismerője. (A 44 magyar nemzetiségű könyvtáros között 41 felsőfokú végzettségű.) 1999-től csak szakképzett könyvtárosokat alkalmaznak a legújabb könyvtári törvény alapján. (A törvényt 2003-ban szavazták meg, s 2004-ben módosították.) Kolozsváron 1996-tól a Babeş-Bolyai Tudományegyetem keretein belül folyik a könyvtárosképzés: 1999 februárjától egyetemi szinten (négyéves), 2005-től kezdődően pedig a bolognai program keretében (hároméves) egyetemi szintű képzés folyik.

Fejlesztési feladatok

A könyvtár stratégiai terve tartalmazza az aktuális fejlesztési feladatokat:

- állománymentés és megőrzés digitális formában;
- online adatbázisok bővítése és fejlesztése;
- közös projektek hazai és külföldi könyvtárakkal a hozzáférés megkönnyítésére;
- a szervezeti felépítés további egyszerűsítése;
- új szolgáltatások bevezetése, a marketing és PR-tevékenység erősítése;
- a dokumentációs, bibliográfiai és információszolgáltató tevékenység fejlesztése.

A *távlati tervek* legfontosabb pontja a világhálón hozzáférhető *virtuális könyvtár* megvalósítása. Ehhez előbb létre kell hozni a *nemzeti közös katalógust*. Megvalósításának valós alapját a *NUSIDOC-projekt* teremtette meg. A projekt résztvevői: a bukaresti *Politechnikai Egyetemi Könyvtár*, valamint az *INID (Nemzeti Információs és Dokumentációs Intézet)*. Hozzájuk társult még négy nagy központi egyetemi könyvtár (a bukaresti, a kolozsvári, a iaşi-i és a temesvári).

2004 novemberében állították össze a NUSIDOC-projekt alapjait, több szakaszból álló közös munkaprogramot kidolgozva. A projekt célja az együttműködő könyvtárak virtuális katalógusának a megteremtése, a közös keresőfelület kialakítása. Első lépésben a projekt anyagi bázisa (kb. 10 milliárd lej) lehetővé tette, hogy megvásároljanak egy erős szervert, amelyet a bukaresti Politechnikai Egyetemi Könyvtárban helyeztek el, és megvásárolták hozzá a MetaLib könyvtári portálhoz¹⁵ való hozzáférést. Második lépésben az UNIMARC formátum mezőhasználatára és tartalmára vonatkozó szabályokat egységesítették.¹⁶ Már 1994-ben lefordították román nyelvre az UNIMARC szabályzatot. A NUSIDOC-projekt résztvevői szorgalmazták a

tárgyszavazáshoz szükséges RAMEAU románra való lefordítását. A fordító kutatócsoport munkájában a BBTE könyvtár osztályozói is részt vesznek.

A közös virtuális katalógus színvonalát emeli a más könyvtárakkal, vagy könyvtári szervezetekkel való együttműködés (például az EKKA-val – Erdélyi Közös Katalógus). Az EKKA az erdélyi könyvtárak szintjén egységesíti a katalógizálást és a vizsszakeresést.

Tizenhárom kolozsvári intézmény egyezményt írt alá egy „Kolozsvári Virtuális Könyvtár és Információs Központ” létrehozására. 2004 novemberében a MEK (*Magyar Elektronikus Könyvtár*) erdélyi digitalizáló műhelye átadási ünnepségén a MOKKA projektvezetőjét, *Bakonyi Gézá*t is bevonták a közös munkába. Ebbe az együttműködésbe bekapcsolódott az OSZK, a MEK, valamint az *E-corvina Kft* is. A román közös katalógus szervezőivel is felvették a kapcsolatot a virtuális könyvtár megvalósítása érdekében.

Az Egyetemi Könyvtár jövője attól függ, hogy mennyire sikerül hatékony információs központtá átalakulnia. Ennek érdekében fő feladata, hogy a társadalomhoz, használóinkhoz közel hozzuk a legkorszerűbb technikai eredmények alkalmazását, és felkészítsük őket az információs-kommunikációs technológiában rejlő lehetőségekre.

Jegyzetek

- ¹ GYÖRGY Lajos: A Beningni-könyvtár. Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület, 1942.
- ² GYÖRGY Lajos: Az erdélyi könyvtárügy és a kolozsvári egyetemi könyvtár. = Erdély magyar egyeteme. Szerk. Bisztray Gyula, Szabó T. Attila, Tamás Lajos. Kolozsvár, Erdélyi Tudományos Intézet. 228 p.
- ³ E jelentős megbízatást munkássága alapján kapta. Erre bizonyíték: Hatvan éves irodalmi munkám 1882–1942. Név- és tárgymutató. Összeáll.: Gyalui Farkas, Kolozsvár Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet, 1943. Gyalui Farkas 1891-től a kolozsvári Egyetemi Könyvtár tisztviselője, 1896-tól könyvtár-őre, majd helyettes igazgatója, 1919-től 1926-ig igazgatója. 1901-ben magántanári minőségben megbízták a kolozsvári egyetemen megszervezett könyvtár-tudományi tanszék vezetésével. A könyvtárosképzés intézményes rendezésének, a közművelődési könyvtárrendszernek egyik első úttörője.
- ⁴ GYÖRGY Lajos: Dr. Gyalui Farkas. Cluj, Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet, 1935. p. 6.
- ⁵ Uo. p. 238–239.
- ⁶ Uo. p. 240.

- ⁷ Uo.
- ⁸ HENTEA, Ioan: Repere bibliologice. Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 1996. p. 11.
- ⁹ 1916-tól a kolozsvári Marianum igazgatója, 1928-tól a magyar Tanárképző Intézet tanulmányi igazgatója, 1945-től a Bolyai Egyetemen a magyar irodalom tanára.
- ¹⁰ ERDÉLYI Pál: Hídvégi Gróf Mikó Imre emlékezete című írásában: „Az agyagfalvi gyűlésen a székelyek atyja nevet nyerte és Tompa csak a közvélemény tolmácsa volt, midőn őt Erdély Széchenyijének mondták.” p. 3.
- ¹¹ GLATZ Ferenc: Információs társadalom. = Az információs társadalom. Összeáll. Demetrovics János és Keviczky László. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 2000. p. 17.
- ¹² Uo. p. 19.
- ¹³ Uo. p. 21.
- ¹⁴ Uo. p. 18.
- ¹⁵ A MetaLib könyvtári portállal a használók könnyedén hozzáférhetnek a különböző könyvtárak e-gyűjteményeihez, megfelelő szolgáltatásokhoz jutnak a megfelelő pillanatban, valamint saját ízlésüknek és kutatási elvárásaiknak megfelelően alakíthatják környezetüket. Az intézmények számára a MetaLib a mai sokrétű adatbázisokat gyűjti össze és teszi kezelhetővé eszközeivel, legyenek azok helyi vagy távoli adatok. Ezek között a források között szerepelnek például könyvtári katalógusok, referencia-adatbázisok, digitális repozitóriumok, valamint tárgyi webkapuk. A MetaLib portál használatával a könyvtár használói metakereséseket végezhetnek heterogén források között, vagy ugróponttal kapcsolódhatnak a forrás helyi interfészéhez. Webalapú adminisztrációs eszközök teszik lehetővé az intézmények teljes adatszolgáltató forrásainak hatékony lokalizálását, konfigurálását és kezelését. A MetaLib alkalmazza az Ex Libris díjnyertes SFX TM-technológiáját.
- ¹⁶ A romániai könyvtárosok szövetsége (ABIR) már 1997-ben a Craiován megtartott találkozóján kiválasztotta ezt a formátumot, mint nemzetközi szintű, mindenki számára hozzáférhető megjelenítési formát.

Irodalom

- BARBUL, Eugen: Biblioteca Universităţii Regele Ferdinand 1. din Cluj. Cluj, Tipografia Cartea Românească, 1935. 147 p.
- Biblioteca Centrală Universitară Cluj: [ghid]. Cluj, Biblioteca Centrală Universitară, 1965. 13 p.

Az információs társadalom. Összeáll.: Demetrovics János és Keviczky László. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 2000. 235 p.

ERDÉLYI Pál: Az erdélyi könyvtárakról. Kolozsvár, Stief Jenő és Társa Könyvsajtója, 1912.

ERDÉLYI Pál: Hídvégi gróf Mikó Imre emlékezete. Kolozsvár, Stief Jenő és Társa Könyvnyomtató Intézete, 1905.

GAÁL György: Kristóf György munkássága a két világháború között a kolozsvári egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén. Klny. az Irodalomtudományi és stilsztikai tanulmányok c. kötetből. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1981.

GYALUI Farkas: Hatvan éves irodalmi munkám: 1882–1942. Kolozsvár, Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet, 1943.

GYÖRGY Lajos: A Benigni-könyvtár. Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület, 1943.

GYÖRGY Lajos: Dr. Gyalui Farkas. Cluj, Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet, 1935.

GYÖRGY Lajos: Az erdélyi könyvtárügy és a kolozsvári egyetemi könyvtár. = Erdély magyar egyeteme. Kolozsvár, Erdélyi Tudományos Intézet, 1941.

HENTEA, Ioan: Cronică sentimentală. Cluj-Napoca, Editura Philobiblon a Bibliotecii Universitare Lucian Blaga, 1998.

HENTEA, Ioan: Repere bibliologice. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 1996. 162 p. (Bibliotheca bibliologica. Serie nouă: 5=24)

MUŞLEA, Ion: Biblioteca universităţii clujene în anii 1919–1940. = Transylvania, 76. köt. 1945.

NEGULESCU, Constantin: Biblioteca Centrală a Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj în cei 20 de ani de la eliberare. = Studii şi cercetări de documentare şi bibliologie, 6. köt. 3. sz. 1964. p. 337–343.

POP, Dumitru: In memoriam Ion Muşlea. = Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Series Philologia, 12. köt. 1. sz. 1967. p. 145–147.

VALENTINY Antal–ENTZ Géza: Az Erdélyi Múzeum név- és szakmutatója: 1874–1917, 1930.

Beérkezett: 2006. V. 23-én.

Gurka-Balla Ilona

a kolozsvári Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár főkönyvtárosa, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem tanársegéd.

E-mail: balla@bccluj.ro